

1. Indledning

1.1. Med lovforslaget gennemføres en revision af straffelovens generelle regler om forældelse af strafansvar. Denne del af lovforslaget bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1441/2004 om visse forældelsesretlige spørgsmål samt betænkning nr. 1438/2004 fra Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydensholtudvalget) om forældelse af strafansvaret for særlovs-overtrædelser m.v.

Lovforslaget har desuden til formål at skærpe straffen for den, som tilskynder en anden til at afsoner en fængselsstraf i sit sted, samt for falske afsonere.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. 98, der blev fremsat skriftligt for Folketinget den 11. november 2004, jf. Folketingstidende 2004-2005, Tillæg A, sp. 2828 og 2846, og som bortfaldt på grund af afholdelse af folketingsvalg den 8. februar 2005.

1.2. Lovforslaget indebærer, at forældelsesfristens længde i alle tilfælde vil være bestemt af strafmaksimum i den pågældende straffebestemmelse (eller være fastsat direkte i loven, jf. nedenfor) og ikke af den konkret forskyldte straf i den pågældende straffesag. Forslaget indebærer også, at der i alle tilfælde vil gælde samme forældelsesfrist for juridiske personer som for fysiske personer (lovforslagets § 1, nr. 1).

Endvidere foreslås det, at der for visse overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen fastsættes en minimumsforældelsesfrist på 5 år. Forældelsesfristen vil således i disse sager være 5 år, selv om strafmaksimum i særlovgivningen eventuelt er 1 års fængsel og forældelsesfristen derfor efter de almindelige regler ville være 2 år (lovforslagets § 1, nr. 2).

Lovforslaget medfører derudover, at der ikke indtræder forældelse af strafansvaret, når en konkret lovovertrædelse er omfattet af en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken strafansvaret er uforældeligt.

Lovforslaget indeholder tillige ændrede bestemmelser om afbrydelse af forældelsesfrister, så anklagemyndigheden og politiet får samme simple fremgangsmåde til at afbryde forældelsen, som andre offentlige myndigheder har i dag efter bestemmelsen i straffelovens § 94, stk. 5. Det vil sige, at forældelsesfristen kan afbrydes ved, at den pågældende gøres bekendt med sigtelsen. Det foreslås samtidig, at fristafbrydelsen i forhold til juridiske personer kan ske over for personer, der efter retsplejelovens § 157 kan modtage forkyndelser på den juridiske persons vegne.

Der foreslås endvidere nye forældelsesregler for bødestraffe. Forslaget indebærer, at forældelsesfristen forlænges i forhold til de gældende regler for bøder op til 3.000 kr. (fra 3 til 5 år) og for bøder over 10.000 kr. (fra 5 til 10 år). Det foreslås således, at alle bøder under 10.000 kr. skal bortfalde efter 5 år, hvis der ikke forinden er indgivet begæring om udpantning, mens den tilsvarende frist for bøder over 10.000 kr. skal være 10 år. For så vidt angår forvandlingsstraf for bøder foreslås, at straffen bortfalder efter 3 år for bøder, der ikke overstiger 10.000 kr., mens den bortfalder efter 5 år for bøder, der overstiger 10.000 kr.

Endelig foreslås strafferammen i straffelovens § 164, stk. 3, om den, der foretager en handling hvorved den pågældende selv eller en anden med dennes samtykke bliver sigtet, dømt eller undergivet straffetlig retsfølge for et strafbart forhold, som han ikke har begået, ændret fra 6 måneders fængsel til 1 års fængsel. Forslaget tilsigter en skærpelse af straffen for den, som tilskynder en anden til at afsoner en fængselsstraf i sit sted, samt for falske afsonere.

1.3. Straffelovrådet foreslog i betænkning nr. 1424/2002 om straffastsættelse og strafferammer en lang række ændringer af de gældende strafferammer i straffeloven og i den forbindelse bl.a. at afskaffe strafmaksima i loven på fængsel i 12 år, 3 år, 1 år og 6 måneder, 4 måneder og 3 måneder. Rådet tilsigtede med disse forslag om at afskaffe visse strafmaksima ikke en ændret strafudmåling, men alene en vis simplificering af strafferammesystemet, jf. nedenfor.

Strafferammerne har som ovenfor nævnt betydning for de forældelsesfrister, der gælder i det enkelte tilfælde. Straffelovrådet fandt det mest hensigtsmæssigt at udskyde overvejelserne om de forældelsesmæssige konsekvenser af de nævnte forslag vedrørende ændrede strafferammer til en senere betænkning, og Justitsministeriet tilkendegav på den baggrund i forbindelse med gennemførelsen af betænkning nr. 1424/2002 (lovforslag L 99, Folketingsåret 2003/2004), at en stillingtagen til forslaget om at afskaffe visse strafmaksima burde afvente Straffelovrådets overvejelser om de afledte forældelsesmæssige spørgsmål.

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1441/2004 anført, at forældelsesfristen for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 2, § 109, stk. 1, samt § 118 fortsat bør være 15 år, hvis strafferammen i bestemmelserne ændres fra fængsel indtil 12 år til fængsel indtil 10 år, som foreslået af rådet i betænkning nr. 1424/2002. For så vidt angår de øvrige forenklingsforslag, der har afledte forældelsesmæssige konsekvenser, jf. straffelovens § 93, har rådet ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer af forældelsesreglerne, idet der efter rå-